

Tine Van Rompuy zus van Europees president
Herman Van Rompuy

“ALS JE NIET TUSSEN DE MENSEN STAAT, HOE KAN JE DAN EEN GOED POLITICUS ZIJN?”

Uittredend premier Herman Van Rompuy (62) gaat in januari aan de slag als allereerste Europese president. Zijn broer Eric, aan zijn laatste jaren als volksvertegenwoordiger bezig, is in de wolken. Maar er is ook nog een politieke zus, Tine Van Rompuy (54). Zij kijkt het allemaal van op enige afstand aan. Tine bewandelt heel andere paden en houdt er heel andere ideeën op na.

Het had niet veel gescheeld of Herman Van Rompuy had nooit carrière gemaakt in de Belgische politiek. In 1957 zwaaide het gezin Van Rompuy namelijk af uit België. Vader Vic, moeder Germaine en de vier kinderen, Herman, toen tien, Eric, Anita en Tine, bestegen de vliegtuigtrap en emigreerden naar Congo.

“Ik was twee of drie, de jongste, ik herinner het me niet zo, maar het was in elk geval een hele belevenis”, vertelt Tine. “De vlieger nemen was in die tijd al ongelooflijk, laat staan dat je een tussenlanding maakte, in Noord-Afrika, want er moest bijgetankt worden. Mijn vader, afgestudeerd als docent economie, kon gaan lesgeven aan de universiteit van Leopoldstad. In Vlaanderen bleek doceren niet meteen haalbaar. Ginder wel. Hij zag het als een promotie. Dus we emigreerden. Het was echt de bedoeling om ons er definitief te vestigen, zoals zoveel Belgen die naar Congo vertrokken.”

“Met de tropenhelm op gingen de drie oudsten ginder naar school. Hoorde bij het uniform. Maar lang heeft het Congolese avontuur niet geduurd. Want we konden met z'n allen niet tegen het klimaat. Allerlei ziektes. We zijn er maar tien maanden gebleven. Maar voor hetzelfde geld waren we niet ziek gewor-

In de naast de befaamde verkiezingsaffiche van haar partij, de PVDA: "Geef toe, mensen voelen politiek vaak aan als een circus"

den, en was er nu geen Europese president die Herman Van Rompuy heet.” (lacht)

Dan hadden de Congolezen nu hun eerste blanke president.

Tine Van Rompuy: (lacht) Het is te hopen voor de Congolezen van niet! Het eerste wat opvalt is toch enige fysieke gelijkenis met Herman.

Toen ik kleiner was leken we minder op elkaar. Maar nu zeker. En Herman en ik

lijken weer op moeder.

Wat waren jullie voor een gezin?

Een heel gewoon gezin. Niks bijzonders. We zijn toch allemaal goed terechtgekomen, niet? (lacht) Mijn vader was professor economie. Mijn moeder heeft ook gestudeerd, was directiesecretaresse. Maar ze mocht van de firma niet meer werken vanaf de zwangerschap van mijn oudste broer. Zo ging dat in die tijd. Het bijzondere is natuurlijk wel

dat drie kinderen in de politiek terecht kwamen. Mijn zus Anita is huisvrouw. Economiste van opleiding. Was een tijdje assistente aan de unief.

Liet je broer Herman op jonge leeftijd al min of meer verstaan: ik word premier, ik word president?

Nu je het zegt: hij leerde de Amerikaanse presidenten uit het hoofd. Toegegeven, een *specialleke*, hé? Dat doet niet ieder kind. Hij vroeg soms aan tafel of hij ze mocht opzeggen.

Hij was toen al gefascineerd door leiderschap.

Ach, een ander kind kent weer alle auto-merken uit z'n hoofd. Maar ik vind het nu, achteraf, in het licht van zijn Europese verkiezing, best bijzonder dat hij presidenten uitkoos. Hij kende ook alle jaartallen van hun presidentschap uit zijn hoofd. Herman heeft een fenomenaal geheugen. Was dus altijd sneller klaar met zijn huiswerk dan ik. Terwijl ik nog bezig was, zat hij al naar het nieuws te kijken. (*lacht*)

Wat was Herman voor een jongen? Op de foto's hanteert hij een iets ernstiger blik.

Hij kijkt serieus, ja. De oudste, hé. Daar had het wel mee te maken denk ik. Zoals hij nu is, zo was hij vroeger ook eigenlijk. Zoals Eric altijd veel extrovertier is geweest.

Werden jullie gevormd door bepaald waarden, normen?

Naasteliefde, respect... Alleen op het vlak van solidariteit dacht ik een stuk extremer. Ik heb die waarde altijd benadrukt, dat is mijn accent. Maar daarom zijn andere waarden niet minder. Mijn ouders hebben ons trouwens allemaal kansen gegeven om te studeren en door te groeien. Daar hebben we alle vier *chance* mee gehad.

Hoe was je relatie met je broer?

Herman is acht jaar ouder dan ik. Zeker toen een serieus generatieverschil. Ik heb dat toch altijd als een kloof ervaren. Mijn vader was econoom, doordrongen van zijn job. De andere drie zijn niet toevallig allemaal economen. Mijn interesse ging al vroeg veel meer uit naar sociale kwesties. Ik heb die verontwaardiging over onrecht altijd in me gehad.

We zijn alle vier opgegroeid met christelijke waarden. Maar op een bepaald moment ben ik die een andere invulling gaan geven. Ik ben meer in de sociale, maatschappijkritische richting geëvolu- ▶

Herman met echtgenote Geertman en hun oudste kleinkind, de tweejarige Lander.

eerd. Ik belijd een socialistische naastenliefde. En zij een christelijke. Geef mij maar Jeanne De Vos. Liever dan Moeder Teresa. Ik organiseer mensen. Daar bereik je meer mee. Ik wrijf ze niet alleen over hun bolletje. Het sociaal engagement van priesters in Latijns-Amerika apprecieer ik bijvoorbeeld enorm.

Ik ben ook vrij snel gaan betogen. Eric ging af en toe mee, Herman nooit. En toen de verpleging in. Ik bleef met twee benen in de maatschappij, ik hoorde de verhalen uit het leven gegrepen. Mijn broers kozen voor een politieke job. Ik ben óók met politiek bezig, maar op mijn manier. Ik ben syndicalist, actief binnen de christelijke vakbond. Deze bond heeft een band met de overwegend christelijke Filippijnen. Ik probeer al jaren de aandacht te vestigen op een gruwelijk onrecht in de Filippijnen, waar syndicalisten vermoord worden. En dat gebeurt allemaal straffeloos, hé. De moorden gebeuren dus met steun van de regering.

Jonas Burgos, een Filippijns landbouwingenieur die in een soort landbouwakbond actief was, en opkwam voor de rechten van boeren die grond bewerken maar niet bezitten, en nauwelijks genoeg verdienen om hun gezin te voeden, is momenteel vermist. Zijn vader is mensenrechtenactivist. Zijn moeder

was enkele weken geleden in ons land, om nog eens duidelijk te maken dat de Filippijnse overheid de moorden en verdwijningen niet onderzoekt. De regering, beheerst door schatrijke mensen, steunt de ontvoeringen en moorden dus. De moorden op mensen die zich niet laten omkopen. Dat klaag ik aan. Op 10 december, dag van de internationale mensenrechten, is er weer een manifestatie. We hopen nog steeds dat de Belgische regering z'n nek wil uitsteken en de regering Arroyo veroordeelt, en missies gaat ondersteunen die de moorden onderzoekt.

Ik ben al een aantal keren op de Filippijnen geweest als verpleegkundige, om er ziekenhuizen te bezoeken en progressieve vakbonden, samen met mijn echtgenoot, ook een syndicalist bij de LBC, en mijn drie dochters. We zijn erg geëngageerd allemaal. Ik sprak er met een vrouw. Haar man, voorzitter van de nationale federatie van suikerrietarbeiders, was voor haar ogen gewoon doodgeschoten. Door gemaskerde mannen. Als een weduwe je dat vertelt, en je hoort het uit de mond van hun kinderen, vreselijk is dat. De ene voorzitter na de andere wordt er vermoord. En hun familie blijft achter. Hele eenvoudige, hartelijke mensen. En de moorden worden helemaal niet onderzocht. Advocaten die hun mond durven open-

doen, worden óók vermoord.

Ik spreek mijn broers hier wel eens over aan. Maar Herman volgt via mij de situatie in de Filippijnen op. Hij kan de kwestie nu op internationaal niveau aankaarten. Hij apprecieert mijn sociaal engagement. Ook al hebben we tegengestelde politieke meningen. Ik ben content dat ik op dat vlak gehoor krijg bij mijn broer. "Kom maar af", zei hij. Vond ik heel chique van hem. Ik ben heel gevoelig voor onrechtvaardigheid. Ik heb dus ook sympathie voor een beweging als Geneeskunde voor het Volk, die ijvert voor gratis gezondheidszorg. Ik sympathiseer met een partij als de PVDA, en ik ben meter van de fanclub Miljonairstaks. Ons strijdpunt: belast de hoogste vermogens. Want ik neem het niet dat de rijken zich blijven verrijken ook nu het crisis is. Dat banken miljarden verkwanselen, terwijl ze toch geleid worden door gestudeerde mensen, die hun verstand beter eens anders zouden gebruiken. Dat de regering 15 miljard weggeeft aan de banken terwijl een groeiende groep mensen in ons land het gewoon niet goed heeft. Gepensioneerden moeten met 750 euro per maand rondkomen. Jonge gescheiden moeders die krasselen in lagere beroepscategorieën dan mannen. Van zulke dingen word ik ambetant. De armoede groeit in België, hé?

Je broer verdient straks 350.000 euro per jaar.

Zelfs 360.000 euro. (lacht) Maar ik kan je nog andere sommen noemen hoor. Mensen die een ontzettend vermogen hebben en er zelfs niet voor hoeven te werken. Geld dat geld opbrengt. De Miljonairstaks gaat daarover. Een vermogensbelasting voor mensen die anderhalf miljoen euro per jaar genereren. Hef daar 2 procent belasting op, dat zou de staat acht miljard euro opleveren. Daar kun je toch iets mee doen hé? Tewerkstelling creëren in de gezondheidszorg, waar je met wachtlijsten zit, snellere diagnoses, psychiatrische patiënten die beter opgevolgd worden, de laagste pensioen verhogen...

Ik praat met Herman niet over de Miljonairstaks nee. Ik weet toch dat hij dat niet ziet zitten. Echt grote discussies voeren we trouwens niet meer als we elkaar zien.

Niet meer?

Ja kijk, mijn broers denken binnen hun politieke ambt, binnen hun denkrichting, ze maken politieke keuzes, jammer, ik kan hen niet overtuigen. Maar zij hebben mij ook nooit kunnen overtuigen. (lacht) Al is het ACV ook voor een vermogensbelasting. Dus we hebben al lang geen discussies meer. Het heeft geen zin.

Mijn broers hebben gewoon hele andere ideeën dan ik. Maar eerlijk gezegd, als je niet tussen de mensen staat, hoe kan je dan een goed politicus zijn? Hoe weet je dan wat bij de mensen leeft? Want je maakt mij niet wijs dat al die ministers hun portefeuille door en door kennen. Goed, hun kabinet doet het eigenlijke werk. Maar de minister neemt uiteindelijk de beslissingen. Ik päs voor ministers die als pionnen op een schaakbord verplaatst worden. Want daar lijkt het de laatste jaren wel op. Ik heb als syndicalist al een zware kluit aan ziekenhuisdossiers, laat staan een minister die zo'n dossier snel-snel weer van een andere minister overneemt. Waarom geven ze een ministerpost niet aan iemand die z'n job kent?

En je broer met al zijn intellect?

Dossiers zijn niet alleen intellectuele dossiers. Die gaan ook over wat er leeft op de vloer. Je kan de naakte cijfers wel kennen, maar je moet de sociale dimensie ook kunnen voelen. Tweeduizend mensen werkloos bij Opel. Maar voel

je ook wat het betekent voor die gezinnen allemaal? De kloof tussen politici en gewone mensen is heel groot. En ook tussen bedrijfsleiders en gewone mensen. Ik bekijk alles altijd vanuit het standpunt van diegenen die het in het dagelijkse leven ondergaan. Ik bekijk onrecht niet alleen intellectueel. Ik wil vooral iets aan het onrecht doen.

Was jij met je linkse engagement het zwarte schaap van de familie?

Welnee, het verwerende nest! Ik was de kleinste hé. Het jongste meisje. (lacht) Trouwens, in geen enkel gezin belandt iedereen in hetzelfde schuitje. Ik heb zelf drie dochters, Femke, Sara en Maaïke, ik geef hen mijn waarden mee. Maar ik merk dat ze er uiteindelijk toch verschillend mee omgaan. Dat is ook logisch. Het zijn alledrie andere personen. Het is ook maar hoe je leven loopt.

eisenpakket. En gaan we weer regelmatig de straat op. Daar speel ik weer een actieve rol in. In de kou zal ik er zijn! (lacht)

Zie je Herman eigenlijk veel?

Niet zo vaak. Als je verpleegkundige bent, vaak in het weekend werkt en een gezin hebt, dan zie je elkaar niet veel. Af en toe op een familie-etentje. En met kerst en nieuwjaar. Heel klassiek. We zijn familiale mensen, we vinden het best wel belangrijk om goed overeen te komen. We houden aan bepaalde tradities.

We hebben net weer zo'n familie-etentje gehad. Eric werd 60, ik voor het eerst oma, van Charlotte, het dochtertje van mijn dochter Femke. En Herman werd voor de tweede keer opa, van Jasper, het zoontje van zijn dochter Laura. Ze zijn mekaar waard, Charlotte en Jasper,

Als kind kende Herman alle Amerikaanse presidenten uit het hoofd

Dat vind ik ook mooi. Dat iedereen weer een eigen invulling geeft aan waarden. **Klopt het dat Herman ook best uitgesproken ideeën heeft?**

Natuurlijk. Mensen zeggen me wel eens: "Uw broer is een serene man." Of ze vinden hem een grijze muis. "Hij is gewoon zo", antwoord ik dan. Hij denkt na over de dingen. Hij verkondigt niet zomaar iets. Praat alleen als hij vindt dat hij moet praten. In die zin is hij sereen. Hij heeft zeker uitgesproken meningen. Maar die kan hij in zijn functie niet zomaar op tafel smijten. Zijn verdienste is net dat hij mensen kan verzoenen. **Waar staan jullie lijnrecht tegenover elkaar?**

(aarzelt niet) De Witte Woede! We hadden het wel eens over hoe je het geld van de begroting dan het beste besteedt. Ik vind dat het vooral naar mensen moet gaan in de zorgsector. Want er is zoveel sociale nood. Maar voor mijn broer hoefde dat niet zo nodig. Maar zij maken de nood niet elke dag mee. Ik wel. Er is trouwens een nieuwe Witte Woede op komst. In januari komen we met een

wat nachtelijk wenen betreft. (lacht) Zijn andere kleinzoon heet Lander, dat manneke is nu twee. Maar de max van het feest was natuurlijk onze president van Europa! Ik heb hem proficiat gewenst en veel geluk. Want geef toe, beter kan toch niet? Keizer?

Stel je voor, mijn broer had een jaar geleden helemaal geen politieke plannen. Hij was net minder politiek actief de laatste jaren. Vorig jaar met kerst was er van premierschap nog geen sprake. En in nog geen jaar wordt hij premier, én Europees president. **En meteen verbouwt hij zijn huis.**

Dát was al langer gepland.

Je hebt hem met een cadeau bedacht om hem te feliciteren met het presidentschap.

Twee cadeautjes. Een Cubaanse sigaar. Die rookt hij niet maar het gaat om de symboliek. (glimlacht) En ik gaf hem toch maar het recept van de Miljonairstaks. In twee talen. Want in verschillende Europese landen bestaat wel een vermogensbelasting. België daarentegen is een belastingparadijs voor de

1957, het gezin vertrekt naar Congo

Moederdag, 1957

De broers en zussen Van Rompuy: Anita, Eric, Tine en Herman

Sinterklaas bij Herman en Eric

Kerst bij de Van Rompuy's. Een klassieken onder de familiebijeenkomsten.

vermogens, wat de belastingen op de hoogste inkomens betreft. En dat klopt gewoon niet.

Wat vond hij van de affiches, waarop hijzelf met een clownsneus op, die de PVDA voor de Vlaamse parlementsverkiezingen dit jaar liet drukken? Een affiche die door de BBC en bepaalde Britse kranten gretig overgenomen werd om, met jouw zegen, zei men, nog eens de spot met hem te drijven?

sen voelen politiek toch vaak aan als een circus. Maar ik geef toe dat ik het beter had gevonden als het nog Leterne was geweest. De eerste clownsaffiches waren namelijk met Leterne gemaakt. Wanneer heb jij het hardst om je broer moeten lachen?

Herman is een man van de droge humor. Vertelt geen moppen op familiefeesten. Hij maakt wel eens een rake opmerking, een intellectueel grapje.

Onze moeder stierf een week na vader, aan een gebroken hart

Daar heeft hij me nooit iets over gezegd. Maar ik denk dat hij héél goed weet dat dat van die zegen *zeverij in pakskes* was. Daarvoor kennen we elkaar toch te goed.

Op kermissen liet de PVDA mensen hun frustraties botvieren op je bordkartonnen broer, in een ballengooikraam. Hoe voelde jij je daar zelf bij?

Het ging niet om hem als persoon, mijn broer stond daar toch voornamelijk als symbool. Trouwens, je kon mikken op alle partijvoorzitters. En geef toe, men-

Heb je Herman ooit geëmotioneerd gezien?

Toen mijn beide ouders overleden, nu vijf jaar geleden. Ze verbleven in een rusthuis in Begijnendijk. Mijn moeder was niet echt ziek, maar meegegaan naar het rusthuis, om bij mijn vader te kunnen zijn. Een week nadat mijn vader overleed aan ouderdom, 81 jaar, stierf mijn moeder, 82, aan een hartinfarct. Ze overleed aan een gebroken hart, denken we. Dat is heel zwaar. Om in één keer je vader én je moeder te ver-

liezen. Dag op dag, een week later, werd mijn moeder begraven. Dezelfde kerk. Dezelfde dienst. Dezelfde gezichten. Heel bizar.

Herman was bijzonder emotioneel. Begrijpelijk. Als je je ouders graag ziet, is het heel moeilijk om afscheid te nemen. We waren een goed gezin. We zijn allemaal dankbaar voor wat we gekregen hebben. We hebben toch allemaal kunnen studeren.

De politiek heeft de sfinx niet compleet verhard...

Sfinx? Een sfinx die haiku's schrijft? (lacht) Het ene rijm je toch niet met het andere? Een sfinx is raadselachtig, een haiku heeft niet veel uitleg noch weinig ontleding nodig.

Ik denk dat het ook niet goed is om hard te zijn in die wereld. Want uiteindelijk beslis je over het lot van mensen. Politici mogen geen pionnen zijn op een schaakbord, maar horen mensen van vlees en bloed te zijn, die voelen wat maatregelen betekenen voor andere mensen. Denken politici wel na over wat asielzoekers meemaken eens op Belgische bodem?

Pas na het overlijden van je ouders liet je je op de lijst van de PVDA zetten.

Zij zouden het er anders moeilijk mee gehad hebben. Links was niet hun ding. Dus uit respect deed ik het niet eerder. Ze vonden mijn engagement om verpleegkundige te worden best bewonderenswaardig.

Ik volg de partij al lang overigens. Ze vernieuwt ook. Ik stond in juni als verzuimingskandidaat op de PVDA-lijst. Dat is mijn keuze.

Schreef Herman vroeger al gedichten? Haiku's?

Hij hield wel van gedichten. Maar van die haiku's, daar wist ik dus niks van. Ik geloof echt niet dat hij dat al lang doet. Poëzie las hij graag. En hij haalde ook wel eens een prijs in een welsprekendheidstoernooi. Maar goed, mooi meegenomen voor Europa. Dat hij door zijn haiku's de sympathie van Japan heeft.

Tekst: Paul Walraven

DOOR DE LENGTE VAN DIT ARTIKEL VIND JE ONZE WIELERRUBRIEK DEZE WEEK OP PAGINA 36

Meer info over de manifestatie op 10/12 in Brussel:
www.stopthekillings.be